

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum,
Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam
Secularium quam Religiosorum**

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

92. Hæreticos aliosq[ue] infideles conuertere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

SIGNVM XCI.

Hereticorum hypocrisis exercitia varia pietatis opponere.

Um Ariani ad oratoria sua extra urbem procedentes, inter eundem suavissime & sinceram quendam pietatis specie per Choros & re-
Socr. li. 3.
Soz. li. 8. c. 8.
 priorum modum sibi alternatim succin-
 nerent, ne simpliciores Catholici illa hypo-
 crisi fide alienarentur teu abducerentur, si-
 cut S. Chrystomus quoque instituit, & quide-
 m in eorum splendore ac magnificentia, additis
 ornamentibus facibus, & argenteis quibusdam cru-

SIGNVM XCII.

Hereticos aliosque infideles convertere, seu religionis propaganda causa strenue laborare.

Uomodo veri Ecclesiastici fidem per totum orbem propagarint, & cunctas gentes ad Christianitatem converterint, prolixè docet Tho. Boetius de signis Ecclesiæ lib. 4. cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. modo etiam Christi cultum semper reparatum in locis in quibus fuerat imminutus, col-
 lationem religionis disciplinam erexerint, & numerum sustinuerint, docet li. 5. c. 12.

S. Hieron. in Chronico vndecimi anni Valentiniani. *Ambrosio*, inquit, constituto Episcopo,

Bb

omnis

omnis ad fidem rectam Italia conuertitur, enim Ariana labe erat infectus Episcopus diolanensis, cæteris Episcopatibus non tatis, liberatus est, & ipsorum Imperatorum in quibus pestis illa grassabatur, extincta vniuersa conatibus & scriptis Ambrosij, inprimis aspirante, cum & vnica die in iensi synodo prorsus illam confoderit.

*P. Platus
li. 2. de bo-
no status
religiosi c.
30. docet
multis exē-
plis quomo-
do religiosi
integras
provincias
& regna
Christo ad-
iunxerint.*

*Id opus in
Frisia dein
de conti-
nuauit
Vvillibror-
dus, Traie-
ctensis post
ea Episcop.*

2. *Remigius* Remensis Archiepiscopus ferme 530. Clodoueam regem, & Franciam uersam ab Idolorum cultu ad Christianam traduxit.

3. Ang'ia ab Augustino informata ad tota se conuertit, vna cum rege Erelberno 603.

4. Anno 622. *Lambertus* Leodensis chus Tessandriam Germaniæ provinciam

5. Eodemque tempore *Kilianus* Mo- scorus Francorum gentem ad fideli- aggregauit, atque hic quidem in eo opere rium subiit.

6. *Vildefridus* ex Hirpuensi monasterio glia, postea Eboracensis Episcopus, annis 683. Cum Romam peteret, re- p-landiam & Frisiam eiectus, ne hyemem fructuose poneret, aggressus est Euang- nullum adhuc ibi auditum fuerat, præ- que in patriam reuersus, cum ab impro- Egfrido in sua sede hæere non sineret, tit ad australes Saxones, adhuc in infide- nebris iacentes, iisque fidei lumen im- iecit simul toti insulæ quæ Vettula dicitur

7. Eodem tempore *Suibertus* Lindisfæ in cenobio Angliæ educatus, vna cum vnde-
 non ex aliis (ad Apostolorum numerū præsentandū
 atores se contulit, ex quib. innumerabiles
 de Christi instituit, post Verdensis Ecclesiæ
 ositus, nuquā tamen à laborib. suis cessauit.
 Bonifacius à Gregorio II. Pont. in Germa-
 missus, Thuringiam, Frissiam, Hassiam,
 ito adiunxit, Anno ferme 716.

Villeardus & Ludgerus in Franconia Germa-
 ouincia plurimos Christo filios pepererūt
 plurimos eadem causa labores pertulerūt.
Ansgarius cum tribus sociis plures regiones
 gelij causa peragrarunt, Daciam, Suetiam,
 am, Grolandiam, in quibus omnib. vix cre-
 llit quantum fructum reliquerint.

Stephanus qui Ansgario in Suetica messe suc-
 us, Helingensem prouinciā totam ab errorib.
 lium veritatis adduxit, ibi ab impiis mactatus
 opere martyrij palmam euolauit.

Adalbertus cum Gaudentio fratre totā Pan-
 am Christi cultu imbuit, mox ad Sarmatas
 ellis, Russis, Lituans, Moschis, Prussianis,
 recipue Polonis, eorumq; regi Bolislao, Eu-
 emum promulgauit. Deniq; in Prussia cum ab
 is ad stipitem alligatus, septemq; lanceis cō-
 palpitaret, egisse Deo gratias dicitur, quod
 martyrij (q̄ tam diu optarat) compotē fecisset.

Bruno ex ducali familia (Lotarij Saxonie du-
 us) à Ioan. 19. ad Ruthenos missus, multos
 ad salutis viam reuocauit. Post martyrij
 ornatus est.

An. circiter
 800.

14. *Otho* ex monasterio Vabergensi
1125. à Calisto II. in Pomeraniã missus, V
principem conuertit cum suis, loca etiam
maritima, Daciæ Poloniæque finitima
gna animarum conuersione peragrauit. D
complures saxoniz ciuitates obiens, mag
bique ad salutem motus effecit.

15. *Vicellinus* non multo post hunc, com
tuor focus ex Gallia ad Vandalos profect
ginta totis annis incredibili labore v
lam regionem labore (in qua Innumerif
rant populi) Christianis imbuit præcept
volumina scripta sunt de laboribus eorum
multas barbarorum prouincias peragra
quibus nulla adhuc Christi noticia, null
erat, idque eo fructu, vt iniri non possit
animarum ad rectam fidem per eos trad

16. *Odoricus* Foroliuensis ex familia F
na, tum vt honores fugeret, qui illi ab om
bebantur, tum feruenti animi u Zelo ad
impetrata à superioribus facultate, contr
ter infideles, vbi per varias percurrens
cias, versus orientem & meridiem, eo
annis decem & septem positis, v ginti m
mas solus baptizasse, & salutari doctri
tuille dicitur.

17. In Hungaria octo Franciscani qu
ginta diebus ducenta millia hominum
stum adduxerunt, quo successu impulsus
Ordinis Generalem diligenter scripsit,
mille fratres ad se mitteret, quoniam
turum esset opus.

Joannes Capistranus vna excursionē duode- *Circiter*
cimifidelium milia, & multos præterea Schi- *An. 1450.*
maticos Ecclesiæ agg egavit.

Vincētius ex Prædicatorum familia quot a-
nas ex vitiorum cœno, ex ipsis inferni portis
ocavit? quæ vitia ex totis ciuitatibus & pro-
cis eradicauit? quantam vbique lucem diui-
rerum reliquit? Iudæorum supra 25. mil-

Saracenorum octo millia ad Christum addu- *Quam mul*
Christianorum vero perditorum, qui se ad *tas autem*
am frugem receperunt, plus quam centum *regiones*
la. Quocunque (vt scribitur) pedem intu- *Euangeli-*
statim illic sequi consuevit generalis pœni- *zando per*
tia priorum delictorum, generalisque mo- *agrauit.*

reformatio: Tanta denique fuit om-
nitio, religio, modestia, vt pri-
Apostolorum ætas redisse videre-

Quantis laboribus ac sudoribus Franci-
Dominicani, Augustiniani, & Patres societ.
Euangelium in nouum orbem intulerunt?
fides in illis oris, (in quibus mera erat
barbaries, cæcitas, scelerum & flagitiorum im-
plantarunt, rigarunt, adhuc excolunt &
pagant? Quanti laboris erat tantam rudita-

ac feritatem hominum ad Dei notitiam &
orem adducere, vt tanquã mansuefacta Chri-
lugo collum infereret, bruiisque illis morib.
fectis, Christianam humilitatem, modestiam,
moniam disceret: Ad hunc laborem accedūt

difficultates atque incommoda, & innu- *Tho. Boz.*
tum corporis tum animi molestiæ: ipsa *de signis*
Ecclesi. li. 6.
c. 3.

Bb 3 nau-

nauigatio tam longa tamq; difficilis: regis Luth
 ditio & natura (alibi frigo: ibi grauissimis, infig
 pone, alibi intolerandis caloribus, vt Horrad Con
 vbi homines æstate in ipsa aqua collo tetu
 merfi iacere dicuntur) tum sæpe inopia
 torum, (vt in locis sterilibus atque incultis
 vero sunt alimenta, valde insueta atque
 sunt: accedunt etiam frequentia naufragia
 lis syrtibus atque typhonibus, & crebra
 à barbaris fidei hostibus. Quam graui
 Christo sint labores, tum fructuosi nobis
 lutares proximis, tam ipsi Domino gloria
 claratum est aliquando cuidam Alphonsus ve
 zæ, qui pluribus annis in eo opere ex
 eum se quasi colligere, & ad mortem dilig
 comparare cuperet, & in Hispaniam reue
 quouies diuinarum rerum meditationi
 veller, toties Christum ipsum in cruce
 tem intueri videbatur, qui cum quere
 iurgatione quadam interrogaret, cui se
 illa reliquisset, & suæ potius quieti confu
 Quo ille viso tam sæpe iterato commo
 multum commotus, Indicam messem
 dam decreuit, in qua etiam deinceps
 nos se exercuit. Pluribus hæc P. Plac
 2.c.30.

21. Imagini S. Hieronymi appingitur
 quam hieroglyphicum (ait Baronius) Syn
 nempe infracti roboris in hæreticis
 standis, & instar leonis rugitus ar
 moris.

22. Iohannes Eccius (Sueuus) Catholicæ

regis Lutherum & reliquos hæreticos propu-
 timis, prætor insignis, qui vere de seipso dicere potuit,
 ut Florentinus ad Conradum à Thügen Herbipolensem E-
 lo tenentem scripsit Anno 1529. Et, inquit, ego om-
 minus cum his bestis dentatis iam saepe & e-
 nus cominus pugnavi. Cominus quidem Lipsiæ, com-
 atque in Dracōis capite Luthero, & Carolstadio 20.
 uitrago disputando sp. Et ante nonnunquam Christianis-
 ebraeæ Principe D. Georgio Saxonie Duce: Et in Beden
 gratia Caparnaita Oecolampadio, & afflicto, assidentib.
 nobis, in contonum Heueriorum, & quatuor Episcopo-
 gloriæ Ambassadoribus (legatis) pluribus diebus confixi.
 lphonius vero editis aliquot in Germania & Ita-
 re ex bellis, cum hæreticis manum conserui, &
 diligenter.
 n recepit. Theodor. Anno Domini 452. consecratus
 ationem Episcopus Cyri civitatis 800. sub se paræcias ha-
 rucebat, multos ad Ecclesiam reduxit hæreticos;
 uerebat in eius diocesi Marcionis peste infecti in
 ui se in pagi, quos omnes magno cū labore vitæq;
 confestim in nomine Catholicæ Ecclesiæ conciliauit, imo
 monuit quā decem millia ipsorum conuertit, uti ipse
 tem restatur Ep. 146. Cū vel vnū ex eis ipsum esse
 os plerūque quasi miraculū videri poterat. Nam faci-
 est inuenire Marcionitam à Gētilib. olim oc-
 , quam à Christianis Ecclesiæ redditum. E-
 itur le. Si. Hæc scribit; Vicos octo Marcionis hæresi labo-
 res vna cum vicinis locis ad veritatis agnitionem li-
 reticis vno animo duxi. Alium præterea vicum Eunomiano-
 s acquiescens plenum, & alium Arianorum, in lucem veritatis
 licæ hære- vere procuravi, & diuina ope ne vnum quidem a-
 nos extat hæreticorum zizanium aut germen.

*Vt epist. de-
 dic. Enchi-
 ridii loc.*

*Quomodo
 Dei Eccl.
 hæreticos
 diuersis tē-
 porib. erum-
 pentes sem-
 per consu-
 tarint do-
 cet Tho.
 Ba. de st-
 gnis Eccl.
 li. 5 c. 6. & c.*

Nec ista sine periculo feci, sed sanguinem sapientie meum, saepe etiam ab ipsis lapidatus fui, & septem rorum & mortis portas perueni. Sed iure insperatum sum dum glorior, haec autem ex necessitate. Cum enim grauissimo procellarum impetu tereretur, haec prodere impulsus est, ut docere bene administrasse Ecclesiam.

*Ques inter
lupos, qui
ad ouium
mansuetu-
dinem con-
uersi sunt.
Princeps
Apostolorum
& orbis pa-
stor mit-
tur Romam
ad totius
mundi prin-
cipem cui
tatem seu
primariam
urbem.
Intrepida
charitate
in oues Chri-
sti.
Baron. An.
Christi. 46.
Petrus di-
scipulos
quos habe-
bat in di-
uersas pro-
uincias a-
mandauit.*

24. S. Chrysostr. ad gentiles: Per agrorum quit, Apostoli orbem terrarum, & infirmum mites reduxerunt ad sanitatem, & in ruina postibilitatem reuocarunt, &c. S. Leo (ser. i. in nat. Beatissimi, ait, Petrus princeps Apostolice ordi- cem Romani destinatur imperij, ut lux veritatis omnium gentium reuelabatur salutem, efficacipso capite per totum mundi corpus effunderet. Et : Hic conculcanda Philosophiae opiniones, uenda erant terrena sapientiae vanitates, hic di demonum cultus, hic omnium sacrilegiorum tas destruenda & cat. Et : Syluam istam primarium bestiarum & turbulentissimam profunditatem Constantior (Petre) quam cum supra mare veris, ingrederis : nec mundi Dominam mam, qui in Caiphæ domo expaueras sacerdotum lam, &c.

25. Franciscus Xauerus à Romano Pate in Portugalliam ad Regem missus, mextremos Indos nauigans usque ad extreIaponios peruenit, & ex innumeris genti cuiusuis sexus, conditionis, ætatis, num trecenta millia ab impiis ritibus ad stiani cultus religionem perduxit. Thom. lib. 6. c. 3.

26. Duo monachi in turri habitabant mona- *P. Io. Boni,*
 etis illis imminente, quæ tam multa Abbas Sa- *de hist vir-*
 erexerat. Erant hi monachi ex Nestoriana *ginali li. 2.*
 in Christum virginemque blasphe- *ma,* quo-
 alterum inficiatur esse Deum, alteram negat
 Deiparam. Horum cæcitatem Sabas est mise-
 rus, doloreque consequuta vilio duplicauit.
 enim solus & secum ipse, vel potius cum
 colloquens, Paulo alienior ab his corporis
 bus, fratres suos sibi videre visus esset ad sa-
 synaxim venientes, cum illis quoque duos
 taricolos appropinquantes agnouit. Quo
 tem tempore diuina erant vsurpanda mysteria
 panis ille Angelicus ore gustandus, cæteris ad
 fam inexplicabilis cibi libere ac secure acce-
 deret, tribus, illos duos à fide auersos, & Christo ac
 gini maxime aduersos veluti à quibusdam li-
 bus, non solum ab altari cum vocis contu-
 da repelli, sed à templo etiam præcipites ex-
 tari, seque pro illis deprecantem ab apparito-
 & administris grauitè reprehendi negan-
 tus perfidos ad cœleste epulum admitti debere
 plane Iudæi essent, ac neq; Christum verum
 rum, neque Virginem Mariam Dei matrem
 faterentur. Hæc visa Sabam miserationis
 magis quam indignationis amantem quã
 time commouerunt, itaque & preces arden-
 tissimas pro hæreticis fratribus fundebat assidue,
 in eis ad sanitatem adducendis laborabat dili-
 gentissime. Nam ad eos crebro ventitans sincera
 doctrina præcepta inculcabat, monebat eos, ter-
 rebat, vrgebat, inuitabat. Quos tum demum sibi

Bb 5 consu-

consulere ac prouidere coegit, cum animi
intolerandum errorem horribilemque deu-
tiam aspexerunt. Ergo & ab infania & à tur-
ductos in communi monasterio versari in illa
uita illa communis & concors credendi cum
tholicis communitatem & concordiam te-
tur.

7. Contra

Crescentiū 27. S. Augustinus, *prædicamus omnino, in qua
c. 6. à prisco adiutorio Dei nostri Christiana ueritate uisita-
testatur fi- ditatem, pietatem; prædicamus uolentibus oppo-
dei tramite renitentibus importune, & quantis ualentibus
exerrantes istam inter nos partemq; Donati controuersiam
in uiam re- re ac sopire conamur. Quis nescit quantos la-
uocare de- S. Augustinus priuatim & publice in hæreticis
set Clericū.*

*In libello
sacro syllab-
o ad elipā-
dum resolu-
tam, & a-
lios Episc.
Hispania.*

Orthodoxum reducēdis, & lupis, ne ge-
Orthodoxum dilacerarent, propulsandis, & ille p-
lauerit, idque temporibus periculossimis Christi
to maxime, ut loquuntur Patres Concilij F-
fordensis, Christi miles impetum irruentis prius
debet eneruiter expanescere? nec effugij latibul-
palando appetere? sed armis militie suæ præc-
rumpentium hostium pectora spiritalibus iaculis
intorquens scripturarum, intrepide perforare, &
& semetipsum fidei clypeo munitus illa sum custod-
inimicorum latera spiculis cruentet acutis.

28. Ferunt Petrum Canisium plures Ge-
nos à Lutheri dogmate auertisse sermone
quam Carolus V. Imperator
gladio, cum eos iam sub-
egisset.